

۲۰۲۶/۰۵/۲۵

خلیل الله معروفی

اسلامالیکم - والیکم سلام

(السلام علیکم - و علیکم السلام)

من شخصاً عاشق "زبان عوام ما" هستم و آن را "اصل زبان" میدانم، چون توده های ملیونی و دهها ملیونی مردم ما به همین زبان گپ میزنند؛ و چیزی را، که عامه مردم روا میدارند، نمیتوان ناروا پنداشت. و از طرف دیگر لغات و کلمات و اصطلاحات و عبارات و افاداتی را، که کتله های ملیونی و دهها ملیونی مردم ما بین خود رد و بدل میکنند، جزالت زبان را نشان میدهد، که در هیئت ادبی و تحریری زبان هرگز و هیچگاه سراغ شده نمیتوانند. ازین بیشتر درین باب خاص سخن گفتن نشاید، چون در گذشته ها در زمینه باربار و با تفصیل عام و تام گپ زده ام.

در مرکز شهر پر جمع و جوش "همبورگ" سرکی ست، به نام Steindamm "شتین دم"، که مرکز خرید و فروش و معاملات است؛ از هر نوع آن. چندین دکان پُر و پیمان افغانها هم اندرین سرک قرار دارند و در واقع نبض خوراکه فروشی این منطقه هم در ید طولای افغانها ست. در عقب این سرک، سرک کوچکی در موازات "شتین دم" قرار دارد، که مغازه هایش حقیر و فقیر هستند. در همین ناحیه دکان کوچکی وجود دارد، که در پشت آئینه بزرگش به خط رنگین المانی، نام و نشان مغازه نوشته شده است:

Afghanische Lebensmittel

یعنی

خوراکه باب افغانی

مالک دکان یک زن هندوی کابلی ست؛ به گمان غالب از "هندوگذر" کابل. زنی میانه سال و مهربان و آدم دستور، که خواص بی آرایش اوغانی را حفظ کرده است!!! من یکی از مشتریان دائمی این دکان هستم و آن هم به دو علت:

- اول این، که از سر و صورت این دکان "فروغ افغانی" میبارد؛ بالخاصه، که مالک دکان یک انسان راسخ و سچ و به اصطلاح "چاندی افغان" است.
- دوم این، که قیمت‌ها هم درینجا از تمام دکانهای دیگر نازلتر است؛ البته با حفظ کیفیت خوراکه باب.

هر وقت وارد دکان میشوم اولاً یک سلام سُچُء اوغانی میدهم:

اسلامالیکم

و صاحب دکان با مهربانی خاص خودش، چُست جواب میدهد:

والیکم سلام

البته با همان لهجۀ شیرین هندوان کابلی؛ و من عاشق چنین کلام پاک و سچ و بی تعارف هستم و خوش دارم، که این جواب بی آرایش گوشه‌ایم را نوازش بدهد - خوش دارم "اسلامالیکم" بگویم و "والیکم سلام" بشنوم!!!

در صفحهٔ امروز پورتال فخیم "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" مقاله‌ای از وطندار عزیزم، آقای "یونس نگاه" جلب توجه کرد، زیر عنوان "درمسال بی هندوی غزنی". من مقالات و تحلیل‌ات این هموطن "واقعاً افغان" خود را دوست دارم؛ آن هم به دلایل بی شمار؛ از جمله:
- "یونس نگاه" مختصر مینویسد و پرمعنی مینویسد؛ و سبک نوشته‌اش بسیار زیبا و دلنشین است.

- "یونس نگاه" کوچکترین تعصب را نمیشناسد؛ نه تعصب دینی/مذهبی را و نه تعصب قومی/زبانی/منطقوی را.

- "یونس نگاه" بدون لفافه وارد بحث میشود و لب و لباب هدف خود را بی پرده پیش روی خواننده میگذارد.

- "یونس گاه" جوان است و پرانرژی و امید و آرزوی جازم دارم، که عمری دراز داشته باشد و رشحات قلم خود را همینطور و همیشه بی ریا در طبق مطبوعات بگذارد.

چنان، که میدانیم - و از مقالهٔ آقای "یونس نگاه" هم به نکویی پیدا ست - هندوهای افغانستان، تقریباً همه ترک وطن گفته‌اند، که ضربت بزرگی بر و در ترکیب اتنیکی مردم ما شمرده میشود. تجربه مگر نشان داده است، که هندوان و سیکهای افغانستان مردم بیحد زحمتکش و راستکار و امین و وفادار بدین خاک بودند و هستند؛ و چه بسا، که مسلمانان مؤمن و دواتشه پول و اشیای گرانهای خود را در نزد هندوان به امانت میگذاشتند!!!

طالبان، که اینک یک تاز میدان هستند، میخواهند افغانستان را به تنهائی بسازند؛ بدون مشارکت دگران و دگرانیشان.

طالبان، که فکر کرده اند در یک هزار و چارصد سال پیش زندگانی میکنند، میخواهند افغانستان را بدون حضور فعال و خلاق و مشهود زنان بسازند؛ و درک کرده نمیتوانند، که سر رشته امور بدون شرکت کافی و لازم و همه جانبه زنان، راه به جایی نمیرد!!!

طالبان، که قرار و مدار یک هزار و چارصد سال پیش را لایتغیر و تغییرناپذیر میپندارند، میخواهند جامعه را با چنین یک فرض منجمد و یخبسته در طلسم قرون وسطی قالب بزنند، ولو خود عملاً از محصولات و دستاوردهای ساینس و تکنالوجی مدرن استفاده های شایان و سرشار عملی هم میکنند!!!

پناه افغانستان به ذات حق!!!

(خلیل الله معروفی - جرمنی - ۲۴ می ۲۰۲۶)